

Величава духовна квітка Буковини — Ольга-Марія Юліанівна Кобилянська (1863 - 1942)

Зміст

Біографія.....	1
Тематика творів	3
Цікаві факти про О.Кобилянську	3
Вислови про О.Кобилянську.....	4
Джерела	4

Біографія

1. Професійна діяльність: Ольга-Марія Юліанівна Кобилянська (27.11.1863 - 21.03.1942) - українська модерністська письменниця; в українській літературі започаткувала символізм та неоромантизм.

Уперше порушила тему емансипації жінки, скасування обмежень, зрівняння жінок у правах; створила "цілу енциклопедію жіночої душі"; організаторка "Товариства руських жінок на Буковині"; уперше пояснила поведінку людини внутрішніми, психологічними імпульсами

2. Як її називали. Її називали «гірською орлицею» за горде серце, «пишною трояндою в саду української літератури» (М.Старицький) за неповторну шляхетну жіночість у змалюванні дійсності, яскраву метафоричність художнього бачення. Сама ж вона називала себе скромно й просто — «робітницею свого народу».

3. Дата та місце народження: містечко Гура-Гумора (сучасна назва Гура-Гуморулуй) на півдні Буковини (тепер — територія Румунії) 27 листопада 1863 р.

4. Батьки: *Батько*, Юліан Кобилянський, галичанин, виходець зі шляхетського роду з Наддніпрянщини, був секретарем повітового суду; *мати*, Марія Йосипівна Вернер, походила зі спольщеної німецької родини. Її родичем був відомий німецький поет-романтик Захарій Вернер. З любові до чоловіка Марія Вернер вивчила українську мову, прийняла греко-католицьку віру та виховувала всіх дітей у пошані та любові до українства.

5. Родина. У родині Кобилянських було семеро дітей (п'ятеро синів і дві доньки). Ольга була четвертою дитиною.

Сім'я Юліана Кобилянського часто переїжджала через переведення його по службі. Довелося жити в кількох містечках карпатського Передгір'я — Сучаві, Садгорі, а згодом у Кимполунзі.

6. Дитинство та юність Ольги минули серед розкішної буковинської природи в містечку Кимполунзі (нині Румунія), куди батька перевели на службу.

7. Освіта. Початкову освіту здобула в німецькій школі. Добре грала на фортепіано. Української мови Ольга навчалась удома і приватно, у школі — лише німецької та румунської. *Створила себе «завдяки наполегливій і послідовній самоосвіті, копійкій праці».*

8. Початок творчості: У віці 13—14 років майбутня українська письменниця писала вірші німецькою мовою. У 1880 р. написане перше німецькомовне оповідання О. Кобилянської «Гортенза, або Нарис з життя одної дівчини», у 1883 р. — «Доля чи воля?». Потім були створені алегоричні замальовки «Видиво» (1885), «Голубка і дуб» (1886), оповідання «Вона вийшла заміж» (1886—1887).

9. Чернівці. У 1891 р. родина переїздить на постійне проживання. Тут О.Кобилянська житиме до самої смерті.

10. Суспільна діяльність: У Чернівцях брала активну участь у жіночому русі. 1894 р. виступила одним з організаторів «Товариства руських жінок на Буковині», входила до товариства «Кружок українських дівчат». Їй належить праця «Дещо про ідею жіночого руху».

11. Вплив філософії Ф.Ніцше. Естетична концепція світу в письменниці сформувалася під впливом ідей німецького філософа Фрідріха Ніцше. З цієї філософії О.Кобилянська запозичила ідею сильної творчої індивідуальності

12. Захоплення: гра на фортепіано, цитрі, дрімбі, верхова їзда, малярство, театр.

13. Українська мова. Спілкуватись та наполегливо вивчати українську її спонукають подруги, з якими познайомилась юнкою: Августа Кохановська, яка згодом ілюструватиме новели письменниці; Софія Окуневська, перша українка на західноукраїнських землях, що здобула університетську освіту і стала лікаркою; Наталя Кобринська, письменниця, очільниця жіночого руху на Галичині.

14. В Україні. У 1898 р. письменниця побувала на Франковому ювілеї у Львові, де познайомилася з багатьма культурними діячами. А через рік відвідала Київ, зустрілася з М. Коцюбинським, М. Лисенком, М. Старицьким. Поїздка до Канева справила на О. Кобилянську неймовірне враження. На запрошення Косачів письменниця побувала на їхньому хуторі Зелений Гай, що на Полтавщині. Саме тут вона здружилася з Лесею Українкою. З цього часу образ великої України назавжди ввійшов у її серце.

15. Кохання. Одним з імпульсів писати по-українськи стала закоханість Ольги в *Євгена Озаркевича*, брата Н. Кобринської, але він не відповів їй взаємністю.

На початку 1900-х років, Ольга пережила драму особистого життя, пов'язану з письменником *Осипом Маковесем* (1867-1925). Значення Осипа в її житті важко переоцінити: здавна приятелюючи з нею, він захоплював її до творчості, був першим проникливим критиком. Тривалі дружні стосунки переросли в кохання. О. Кобилянська мріяла про шлюб і навіть першою заговорила про це. Однак бути разом цим талановитим, духовно близьким людям не судилося. О. Маковей, як виявилось, захоплювався О. Кобилянською лише як письменницею, а одружився з іншою жінкою. Розрив болісно вразив Ольгу: до кінця життя вона залишилася самотньою, Осипові листи спалила.

Вона була гарна, розумна, освічена, сповідувала феміністичні ідеї, — такі жінки завжди відлякували чоловіків. Ольга не могла не потерпати через це: «В моєму житті не часто гостює радість... Чому жоден чоловік не любить мене тривалий час? Чому я для всіх тільки «товаришка?» Заміж вона не вийшла.

16. Хвороба. Наприкінці 1903 р. О. Кобилянську розбив частковий параліч. І хоча лікування на чеських і німецьких курортах певною мірою пом'якшило наслідки недуги, з цього часу вона часто хворіла, а коштів на постійне лікування не вистачало.

17. Перша світова війна. Особливо важкими були для письменниці трагічні роки Першої світової війни: один брат потрапив у російський полон і страждав далеко в Сибіру, а про долю другого не було жодної звістки. У ці роки вона жила в Чернівцях, потерпала від матеріальної скрути.

18. Приймна донька. Від 1917 року Ольга Кобилянська опікується донькою свого брата Олександра Оленою-Галиною.

Сини Олени були близькими з Кобилянською і називали її бабусею. Сталося так, що діти Олени, Ігор та Олег, стали єдиними нащадками всієї родини Кобилянських: у Ольги, Євгенії, Степана і Володимира дітей не було. Максиміліан мав дітей і онуків, але вони всі померли. Юліан разом з родиною після Першої світової війни виїхав до Відня. У 1966 році його єдиний син помер. Нині правнуки Кобилянської проживають у Франції та Чернівцях.

19. Ювілей. Відрадою для буковинської письменниці стало відзначення в Чернівцях 35-річчя її літературної творчості, а також видання в Харкові в 1926-1929 рр. дев'ятитомного зібрання творів.

20. Друга світова війна. У 1940 р., коли Північну Буковину приєднали до Радянського Союзу, нова влада почала активно підтримувати письменницю: їй було призначено пенсію, прийнято до Спілки письменників України, до шкільного курсу літератури введено її твори.

Коли Буковину знов окупували румуни, то письменницю навіть хотіли віддати під трибунал через те, що нібито її агітаційні прорадянські статті шкодили румунській державі. Ішлося про ув'язнення, проведення показового суду й навіть публічного розстрілу її як зрадниці. Однак знайшлися розумні люди, які затримували розгляд справи, даючи спокій 78-літній жінці.

21. Смерть та поховання. О. Кобилянська померла 21 березня 1942 р. Поховали її 23 березня. У цей день румуни закрили в'їзд до міста. Окупаційна влада заборонила публікувати некролог українською мовою та виголошувати промови над могилою, але учениця письменниці, учителька Равелюк, усе-таки порушила заборону.

22. Пам'ять. У Чернівцях, у будинку, де жила письменниця, 1944 р. відкрито меморіальний музей, до 100-річного ювілею Кобилянської її ім'я присвоєно Чернівецькому театрові, вулицям у містах Буковини. 1973 р. відкрито музей письменниці в с. Димка, де вона влітку відпочивала.

Тематика творів

- 1. Провідна тема - емансипації жінки, зображення жінки-інтелігентки, її боротьба за рівноправність у тогочасному міщанському середовищі:** “Аристократка”, “Impromptu phantasie” («Фантазія-експромт»), “Valse melancolique” («Меланхолійний вальс»), “Ніоба”, “Через кладку”, “За ситуаціями”
- 2. Про долю жінок:** «Людина», «Царівна», «Що я любив», «Valse melancolique» («Меланхолійний вальс»)
- 3. Спостереження та почуття:** «Гортенза», «Картина з життя Буковини», «Видиво», «Вона вийшла заміж» (поезії німецькою)
- 4. Роздуми про мистецтво і його роль у житті:** «Він і вона», «Impromptu phantasie» («Фантазія-експромт»)
- 5. Внутрішнє життя творчої особистості, туга за красою** «Щоденники» (1883-1892)
- 6. Єдність людини і природи:** «Аристократка», «Некультурна»
- 7. Зображення життя села, його соціально-психологічних і морально-етичних проблем:** “Жебрачка” “Земля”, “Банк рустикальний”, “На полях”, “У св. Івана”, “Час”, “Некультурна”.
- 8. Антивоєнна тематика:** «Юда», «Назустріч долі», «Лист засудженого вояка до своєї жінки»

Цікаві факти про О.Кобилянську

- Ольга Кобилянська закінчила 4 класи школи, а свій високий рівень знань досягла самостійно.
- Письменниця мала добру пам'ять і могла декламувати твори із "Кобзаря" кілька годин.
- Ольга радила «завершувати кожен день книгою».
- Казала, що у тривалі ув'язнення взяла б із собою Євангеліє, «Фауста» Гете та Тараса Шевченка..
- Перші твори Кобилянська написала у 14 років. Це були вірші німецькою мовою.
- Була пристрасною вершницею, казала, що верхова їзда дарує їй відчуття повної свободи. Якось Ольга писала, що їй в літературі хочеться зробити щось, подібне до скаженого польоту на дикому коні.
- Вправно каталася на ковзанах, грала на фортепіано, цитрі, дрімбі (навчилася грати на слух); добре малювала
- Хотіла стати професійною актрисою, але віддала перевагу літературі.
- Мала шляхетні манери, була гордовитою.
- Гарно танцювала кадрили, мазурку та коломийки.
- Курила цигарки, носила темне пенсне, стильно та ефектно одягалася.
- Ольга Кобилянська поділяла ідеї фемінізму, активно підтримувала рух за соціальну, політичну й економічну рівність жінок і чоловіків.
- Ольга Кобилянська не любила своїх знімків
- Любила містику — згадаймо ворожіння чи її твори «Земля», «У неділю рано?». А ще — сни. В юності їй приснився високий сильний чоловік. Обличчя його не було видно. Вона шукала цього чоловіка в житті. Звідси великий список у щоденниках. Мужчину, якого шукала, умовно називала «Той, котрий». Він міг трапитися будь-де. Тому Ольга могла наперед закохатися в того, про кого їй казали «Є жених для тебе!».
- Ольга Кобилянська мріяла побачити море, але за все життя так його і не побачила.
- Білі троянди Кобилянська любила висаджувати всюди, де жила. І називала вона їх білими ліліями
- Видатна українська письменниця прожила в Чернівцях понад 50 років.
- Ольга Кобилянська мала прийомну доньку Олену Панчук, яка насправді була її племінницею, позашлюбною донькою брата Олександра. Мати покинула дівчинку у ранньому віці та поїхала до Відня. Все життя Олена прожила разом з Ольгою, саме її дівчинка називала матусею. Приймна донька вийшла заміж за Ельпидефору Панчука, і в подружжя було двоє синів – Ігор та Олег.

- Ольга Кобилянська дуже кохала Йосипа Маковея, але той не відповів їй тим же почуттям. За давньою легендою, дівчина, яка знайде едельвейси, буде дуже щасливою і матиме міцну та велику родину. Ольга маленькою дівчиною на крутих схилах назбирала ці квіти, але повір'я так і не справдилося. Але цей гербарій був завжди з нею.
- Неподалік Нью-Йорка, біля підніжжя гір Кетскілз, які нагадують Карпати, є літературно-мистецький притулок, який назвали іменем буковинської письменниці. Це кілька дерев'яних будиночків, де можна жити і творити самотнім людям. Його створила американка Кора Шварц, яка народилася того дня і року, коли померла буковинська письменниця Ольга Кобилянська – 21 березня 1942 року. Жінка дізналась про письменницю під час одного зі своїх приїздів до Чернівців, звідки був родом її покійний чоловік.

Вислови про О.Кобилянську

Іван Франко: Серед українських письменниць вона не має собі рівної на ниві новели і повісті.

М. Старицький: Ольга Кобилянська — «пишна троянда в саду української літератури».

Г. Хоткевич: «У її творах тонкі обрисовування людської психіки, глибокий аналіз і знання людської душі» .

А. Манишко: «Живіть, творіть ще довгі світлі роки... / Орлиця гір, безсмертна, сонцеока».

С. Павличко: «Ми й сьогодні приходимо до творчості Кобилянської по естетичну насолоду і знання жіночого характеру, адже ж вона створила цілу енциклопедію жіночої душі».

Олесь Гончар: «Ольга Кобилянська ...величава духовна квітка Буковини».

Г. Левченко: «У своїх літературних текстах письменниця своєрідно картографувала... жіночі простори... жіночу психологію у її мінливості... світоглядні обмеження жінки свого часу, які значною мірою списані з себе самої».

Джерела

Авраменко О., Пахаренко В. Українська література (рівень стандарту): підруч. для 10 кл. закл. загальн. серед. освіти. — К. : Грамота, 2018.

Борзенко О. І., Лобусова О.В. Українська література (рівень стандарту) : підруч. для 10 класу закл. заг. серед. освіти. — Харків : Вид-во «Ранок», 2018

Велич особистості. Ольга Кобилянська — українська феміністка із шляхетної сім'ї

https://www.youtube.com/watch?v=zGF-Dvv3_kc

Вікіпедія. [О.Кобилянська](#)

Всеукраїнська школа онлайн. Автобіографізм твору «Impromptu phantasie»

<https://www.youtube.com/watch?v=CA3I0PGSDBQ>

Всеукраїнська школа онлайн. Аристократизм духу в новелі О. Кобилянської «Impromptu phantasie»

<https://www.youtube.com/watch?v=ZLk3y6RB01s>

Всеукраїнська школа онлайн. Життя і творчість Ольги Кобилянської

<https://www.youtube.com/watch?v=lwRqGStdJJo>

Гра долі. Ольга Кобилянська. Знайомство і закоханість в Осипа Маковея. Ч.2

<https://www.youtube.com/watch?v=yEASxRJ-SMM>

Гра долі. Ольга Кобилянська. Кохання до Осипа Маковея і співпраця з ним. Ч.3

<https://www.youtube.com/watch?v=imrj4gVohcg>

Гра долі. Ольга Кобилянська. Кохання і драматичний розрив дружби з Осипом Маковеем. Ч.4

<https://www.youtube.com/watch?v=9uinYRu6Wko>

Гра долі. Ольга Кобилянська. Перші романтичні почуття юної письменниці https://www.youtube.com/watch?v=-zq_7PpDecU

Дем'яненко Г. Українська література. Візуалізований посібник. – Х.: Видавнича група «ОСНОВА», 2020

Зінченко Ж.В. Паспорт літературного періоду. 10 клас. / Ж.В.Зінченко. – Полтава, 2018.

Новицька Світлана. Невигадані історії № 1 (Ольга Кобилянська)

<https://www.youtube.com/watch?v=ufhNfVG6WVQ>

Ольга Кобилянська: відома і незнайома <http://oblosvita.com/strichka/19145-olga-kobilyanska-vdoma-neznayoma.html>

Процюк Степан. Богиня зі срібними перстнями <https://www.youtube.com/watch?v=mWY80doypXs>

Семків Ростислав. Mystetskyi Arsenal Ольга Кобилянська. Природа царівни

<https://www.youtube.com/watch?v=jCc7beqz-3U&t=20s>

Слоньовська О. В. Українська література (профільний рівень) : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти /О. В. Слоньовська, Н. В. Мафтин, Н. М. Вівчарик. – Київ : Літера ЛТД, 2018.

Стасіневич Євгеній. Ольга Кобилянська. Українська література в іменах.

<https://www.youtube.com/watch?v=wEXvA0q0t84>

Усі уроки української літератури. 10 клас. II семестр. Нова програма / укл. А. М. Гричина, Н. В. Жуковська. — Х. : Вид. група «Основа», 2018

Фасоля А. М., Яценко Т. О., Уліщенко В. В., Бійчук Г. Л., Тименко В. М. Українська література. Рівень стандарту : підруч. для 10 кл. закладів загальної середньої освіти. / — Київ : Педагогічна думка, 2018.

Феміністка й письменниця з Буковини: 20 фактів про Кобилянську <https://chytomo.com/feministka-j-pysmennysia-z-bukovyny-25-faktiv-pro-kobyliansku/>

Фещук Н. Ольга Кобилянська: вершниця, яка любила білі троянди <https://zbruc.eu/node/98113>

Шарговська О. "Одруження з кимось іншим, як не з освіченим українцем, для мене гидке" // "Країна", 2013. - 28 листопада. <https://gazeta.ua/articles/history-journal/odruzheniya-z-kimos-inshim-yak-ne-z-osvichenim-ukrayincem-dlya-mene-gidke/528079>

UA:Перший Бути сама собі ціллю. Ольга Кобилянська <https://www.youtube.com/watch?v=9ayMzXGDdbS>

IMedia Master. Ольга Кобилянська. Біографія. Історія України <https://www.youtube.com/watch?v=oKwG-BPwsXU>